

Městská knihovna ve Svitavách

Výroční zpráva za rok 2016

Městská knihovna ve Svitavách
Wolkerova alej 92/18
568 02 Svitavy
IČO 75003171

Zřizovatel: město Svitavy
Statutární zástupce: Mgr. Marta Bauerová

Obsah:

Úvod.....	str. 3
Novinky v roce 2016.....	str. 4
Doplňování a zpracování fondu.....	str. 5
Čtenáři.....	str. 6
Akce pro školy a na podporu dětského čtenářství	str. 7
Akce pro veřejnost.....	str. 8
Regionální funkce.....	str. 10
Dotace.....	str. 11
Zaměstnanci.....	str. 12
Další činnost.....	str. 12
Výhled do roku 2017.....	str. 13

Úvod:

V listopadu 2016 vláda projednala a vzala na vědomí Koncepti rozvoje knihoven v České republice na léta 2017 až 2020. Mezi prioritní oblasti patří „Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra“. O proměnu z pouhé půjčovny knih na kulturní a kreativní centrum se snaží i Městská knihovna ve Svitavách. Tento celosvětový trend se odráží i ve statistických údajích naší knihovny. Počet registrovaných čtenářů v roce 2016 sice nepatrně poklesl, ale zaznamenali jsme výrazný nárůst návštěvníků kulturních a vzdělávacích akcí, uživatelů využívajících internet v knihovně i těch, kteří tráví v knihovně volný čas, přijdou si přečíst denní tisk apod. Díky projektu Mentorská asistence jsme vybavili prostory bývalého baru ve Fabrice a vytvořily se tak útulné prostory pro odpolední doučování i akce knihovny. Naší představou je, aby si bývalý bar zabydleli mladí lidé, žáci i studenti pro své případné aktivity.

Ve spolupráci se Střediskem kulturních služeb jsme začali využívat pasáž Fabriky k výstavám, a přispíváme tak k naplnění poslání multikulturního centra.

V roce 2016 jsme rozšířili služby a nabídli nové aktivity. Zrealizovali jsme dotazník spokojenosti, získali tak zpětnou vazbu od našich uživatelů a na některé požadavky jsme zareagovali (dokoupení žádaných titulů, rozšíření fondu cizojazyčné literatury, usnadnění orientace v dětském oddělení pomocí značení v katalogu, půjčování dioptrických brýlí).

Novinky v roce 2016

Ke konci roku jsme rozšířili služby o půjčování e-knih ve spolupráci se společností e-Reading. K půjčení jsou žádané tituly, čtenáři tak nemusí čekat, až se kniha fyzicky vrátí. Ke stažení jsou také texty, které zdigitalizovala Městská knihovna v Praze. Jedná se především o díla českých klasiků a díla „volná“, tzn. povinná četba.

Na studovně jsme obnovili výpočetní techniku a od září nastavili nová pravidla. Bezplatné využití PC je pouze pro registrované čtenáře, neregistrovaným uživatelům je umožněn přístup za poplatek dle platného ceníku. Zvýšil se tak komfort na studovně pro čtenáře knihovny. Bezplatný přístup k internetu jsme zajistili prostřednictvím terminálu u vchodu do knihovny.

Veřejný prostor jsme oživilí sezónními knihobudkami na koupališti a u venkovní kavárny Florianka na náměstí. Knihobudku v parku Jana Palacha využíváme i pro různé programy pro školy i veřejnost.

Knihovna se jako člen Místní akční skupiny podílí na tvorbě Místního akčního plánu vzdělávání.

Do prostor knihovny byla nainstalována klimatizace.

Přihlásili jsme se do projektu ROI (Return on Investment), který počítá hodnotu ekonomické efektivnosti. Získali jsme certifikát s výstupem projektu, který zní: **za každou korunu veřejných prostředků vložených do rozpočtu knihovny, poskytne naše knihovna veřejnosti službu v hodnotě 5.45.** Metodiku výpočtu vyvinula Univerzita Pardubice ve spolupráci s Městskou knihovnou v Praze.

Doplňování a zpracování fondu:

V posledních letech se zaměřujeme na obnovu knihovního fondu, a to v souladu se „Standardem pro doplnění a aktualizaci knihovního fondu“. Praxe i zrealizovaný dotazník spokojenosti ukázali, že čtenáři žádají především novinky a vadí jim dlouhé čekací lhůty. Proto jsme nejžádanější knihy dokoupili.

- V roce 2016 jsme nakoupili a zpracovali 2 493 knih, z toho 1831 svazků beletrie, 662 naučných knih, dále 117 AV médií (převážně audioknih) a 102 zvukových knih pro nevidomé a slabozraké. Stav fondu svitavské knihovny k 31. 12. 2016 je 56 559 knihovních jednotek.
- Díky regionálním funkcím nakupujeme i knihy do tzv. výměnného fondu (knihy, které cirkulují po regionu) a objednávat si služby u tzv. obsluhovaných knihoven (viz regionální funkce). Celkem se v obvodu Svitavy zakoupilo a zpracovalo v loňském roce 3 615 k.j. Celkový stav fondu Městské knihovny ve Svitavách je tedy 122 804 k.j.
- Knihovní fond doplňujeme přes distributory (Kosmas, Euromedia, Pemic), popř. nakupujeme z nabídky levných knih či místního antikvariátu.
- Čtenáři je velmi využívána služba **Tip na knihu** (téměř 100% požadavků jsme schopni splnit).
- Každoročně využíváme projekt Ministerstva kultury „Česká knihovna“, který je zaměřen na podporu nekomerčních titulů českých nakladatelství.
- **Díky projektu Ministerstva kultury jsme v roce 2016 obohatili fond cizojazyčné literatury o ca 160 titulů převážně současné beletristické tvorby nejen v angličtině a němčině, ale i v jiných jazycích (slovenština, francouzština, italština, slovenština aj.).**
- Odebíráme 112 titulů periodik a denního tisku; dokupujeme stolní hry.
- Požadavky na naučnou literaturu řešíme přes Meziknihovní výpůjční službu (knihy objednáme z jiných knihoven).
- Knižní fond nabízíme prostřednictvím online katalogů (klasický a katalog nové generace 2.0, který umožňuje hodnocení knih), tematickými výstavkami a vyčlenili jsme nové místo pro vystavování novinek. Nově mohou čtenáři doporučit knihu ostatním prostřednictvím záložky „doporučujeme“.

- U společnosti e-Reading jsme předplatili 400 výpůjček elektronických knih, jedna výpůjčka stojí knihovnu 49 Kč, pro čtenáře knihovny je zdarma.

Čtenáři

V roce 2016 jsme měli zaregistrováno **2589 čtenářů, z toho 751 čtenářů dětských** (jedná se o celkový pokles 93 čtenářů). Důvodem úbytku čtenářů může být mírný pokles obyvatel města Svitavy i skutečnost, že nedochází ke generační výměně čtenářů a prodlužuje se věk odchodu do důchodu (lidé v produktivním věku nemají čas a využívají moderní technologie). Každoročně se zvyšuje účast na kulturních a vzdělávacích akcích knihovny (celkově o 1080 návštěvníků), značný podíl na tom má projekt Listování, který je oblíben u veřejnosti i u škol. Celkem jsme zrealizovali **383 akcí, kterých se zúčastnilo 8 805 návštěvníků**. Knihovnu navštívilo 69 220 uživatelů, celkový počet fyzických návštěvníků je tedy 78 025. Vypůjčilo se 120 575 dokumentů: knihy (z toho 26 478 naučné literatury, 79 393 krásné literatury), periodika, AV dokumenty a stolní hry).

On-line služeb knihovny využilo o 14 748 uživatelů více než v loňském roce, výrazně se zvýšil přístup do on-line katalogu z prostor mimo knihovnu, což může být dáno tím, že je stále více využívána služba „Zabookuj“ (čtenář si objedná z pohodlí domova knihu, která je momentálně k dispozici, a během tří dnů si ji může vyzvednout). Zvýšil se také počet fyzických návštěvníků knihovny, může to být zavedením nových pravidel na studovně – internet slouží pouze pro registrované čtenáře, což vede k tomu, že je tu větší klid a stále více uživatelů zůstává číst si denní tisk apod.

 MĚSTSKÁ KNIHOVNA VE SVITAVÁCH	DOSPĚLÉ ODDĚLENÍ	DĚTSKÉ ODDĚLENÍ
PONDĚLÍ	9:00 - 18:00	12:00 - 18:00
ÚTERÝ	9:00 - 18:00	12:00 - 18:00
STŘEDA	9:00 - 18:00	9:00 - 18:00
ČTVRTEK	12:00 - 18:00	12:00 - 18:00
PÁTEK	9:00 - 18:00	12:00 - 18:00
SOBOTA	9:00 - 12:00	9:00 - 12:00

Akce pro školy a na podporu dětského čtenářství

Kromě poskytování základních knihovnických služeb je hlavní náplní knihovny podpora čtenářství u dětí a mládeže. Spolupracujeme se všemi mateřskými i základními školami ve městě. Navázali jsme spolupráci se středními školami.

- Zájem ze strany mateřských škol se zvyšuje, v případě zájmu dochází knihovnice přímo do školek (např. do soukromé školky Paperáček či do MŠ Lány). MŠ Sokolovská je zapojena do projektu v rámci kampaně Celé Česko čte dětem. Slavnostní ukončení loňského projektu proběhlo v parku Jana Palacha u knihobudky.
- Zapojujeme se do celostátního projektu **Pasování prvňáčků** (všichni zúčastnění prvňáčci dostanou průkazku do knihovny s registrací na rok zdarma) a Knížka pro prvňáčka. V loňském roce bylo pasováno do stavu čtenářského 270 dětí celkem z 11 ZŠ. Zapojily se i mimosvitavské školy (Radiměř, Vendolí, Lačnov).
- Pro první stupeň jsou připraveny motivační programy, např. Knihoplutí (cílem je seznámit děti se všemi druhy literatury).
- Podařilo se nám navázat spolupráci se 2. stupněm ZŠ a středními školami, knihovnu pravidelně navštěvují studenti literárního semináře při Gymnáziu Svitavy.
- Uspořádali jsme nultý ročník **literární olympiády „Svitavská čtečka“**, které se zúčastnilo 25 žáků devátých tříd svitavských i „přespolních“ škol. Nejlepší jsme ocenili hodnotnými cenami (1. místo čtečka elektronických knih) a vítěz získal pro svou školu putovní pohár. Naším záměrem je vytvořit typ soutěže pro studenty, kteří se orientují humanitně, zabývají se literaturou a v neposlední řadě jsou čtenáři, kteří navštěvují knihovnu.

- Tradiční aktivitou je celostátní akce Noc s Andersenem či Den pro dětskou knihu.
- Knihovnu navštěvují pravidelně i děti ze Speciální a základní školy
- Spolupracujeme s čtenářským kroužkem ze ZŠ Sokolovská; nabízíme program pro družiny (družina ZŠ Sokolovská je zapojena do navazujícího projektu O pastelce bez barvy)
- Pro školy pořádáme setkání se spisovateli a jiné programy (např. projekt Listování, Divadlo Evy Hruškové a Jana Přeučila, workshop s Adolfem Dudkem apod.)
- Vyhlásili jsme celoroční hru **Lovci perel**, jedná se o motivační soutěž, kdy děti na základě přečtených knih odpovídají na otázky.
- Zapojili jsme se do celostátní literární a výtvarné soutěže „Kde končí svět“ na téma Karel IV. Zájem mezi školami i jednotlivci byl o výtvarnou část, kde MŠ Větrná a Lány získaly 2. místo a mladší žáci ZŠ Felberova 3. místo. Nejlepší výtvarníci se zúčastnili slavnostního vyhlášení s celodenním programem v Nové Pace.
- Služby nabízíme také dětem s poruchou čtení a učení a jejím rodičům – dokupujeme logopedické knihy a pomůcky, učební systém Logico Primo a Logico Piccolo, komiksy, audioknihy.

Akce pro veřejnost

- Podporujeme současnou českou literaturu, pořádáme **autorská čtení** a zveme oceňované autory (Jiří Hájíček, Martin Reiner, Hana Lundiaková). Zapojili jsme se do celostátní kampaně „Kniha ti sluší“ a uspořádali setkání nad tituly současné české literatury. Pro fanoušky fantasy a sci-fi literatury byla určena akce s Jiřím W. Procházkou.
- Podruhé jsme se zapojili do celostátního festivalu **Den poezie** – v pasáži Fabriky jsme prezentovali ukázky poezie, uspořádali jsme workshop zaměřený na pomoc s výběrem textů k recitaci a **představení profesionálního vypravěče Martina Haka**
- V rámci vzdělávacích aktivit jsme se zaměřili na témata související s danou společenskou situací (přednáška **novinářky Petry Procházkové** či **egyptologa Miroslava Bárty**).

- Stále populárnější je projekt scénického čtení Listování, které představuje knihy netradiční formou. V rámci Listování navštívil Svitavy **americký spisovatel Robert Fulghum**.
- V roce 2016 jsme k výročí 760 založení města zrealizovali v pasáži Fabriky výstavu **Dějiny udatného českého národa**. Jedná se o leporelo v nadživotní velikosti pojednávající o naší historii. Dále proběhla výstava prací **Zdeňka Buriana Malíř ztraceného času**, pro děti **Vynálezce Alva** (stejnojmenná komiksová kniha Kláry Smolíkové) a výstava **Lucie Sunkové Zastavené obrazy**.
- Pro děti jsme připravili **worskshop** k výstavě Dějiny udatného českého národa s její autorkou, výtvarnicí **Lucií Seifertovou**, dále výtvarně-naučnou dílnu „Jak to bylo u Hradce Králové“, besedu s Hynkem Schusterem či regionální autorkou Alenou Vorlíčkovou; v době prázdnin rozšiřujeme výpůjční hodiny dětského oddělení a nabízíme program pro děti (turnaje ve stolních hrách apod.). **Den pro dětskou knihu** jsme oslavili s ilustrátorem Adolfem Dudkem.
- V roce 2016 jsme se poprvé společně se svitavským Klubem seniorů zapojili do projektu **Druhý život dětské knihy** vyhlášeného SenSen (senzační senioři) Nadace Konta Bariéry. Téměř 300 knih, které nám přinesli dárci na základě výzvy, bylo rozděleno a předáno zástupcům MC Krůček, Krizového centra J. J. Pestalozziho, Azylového domu pro matky s dětmi a vybraným sociálně potřebným rodinám.

- Společně s realizátory MAS jsme v prosinci uspořádali **Týden na podporu čtenářské gramotnosti**. Celý týden probíhaly v knihovně vzdělávací programy

pro žáky ZŠ, uskutečnily se dva workshopy s ilustrátorkou Lucií Sunkovou a **seminář se spisovatelkou a lektorkou Klárou Smolíkovou** nazvaný Jak vyzrát na knihy. Byl určen pro pedagogy a širokou veřejnost, byly představeny metody práce s dětmi, které nejsou čtenářsky vyspělé. Cílem Týdne čtenářské gramotnosti bylo ukázat knihovnu jako vzdělávací organizaci, která může být partnerem pro školy a má důležité postavení v rámci neformálního vzdělávání.

- Pořádáme kurzy práce s výpočetní technikou.
- Knihovnu pravidelně navštěvuje i Centrum denních služeb (Světlanka); pracovníce knihovny také dochází také 2x – 3x ročně s programem do místního stacionáře.

Další akce

Přednášky: Současná americká literatura; Karel Čapek očima současníků; přednáška etnologa Mnislava Zeleného; Jak se nestát obětí šikany (pro děti); Cardboardy (s GXG Polička); Sebeléčba běžných nemocí; beseda s hudebním kritikem a publicistou Janem Rejžkem; filozoficko-historická konference „Duchovnost a kultura bohyně Velké matky v dějinách a současnosti.“

Spolupráce

Kromě škol spolupracujeme i s dalšími organizacemi města: Středisko kulturních služeb, Středisko volného času (účast na Dni dětí, na základě požadavku program v době tábora či prázdnin, účast v porotě Recitační soutěže), Městské muzeum a galerie ve Svitavách, Mateřské centrum Krůček, Centrum denních služeb Světlanka, Klub Tyjátr, Klub seniorů.

Regionální funkce

Městská knihovna ve Svitavách je pověřena Krajskou knihovnou v Pardubicích k výkonu tzv. regionálních funkcí. Objednáváme si služby u 6 profesionálních knihoven (Polička, Litomyšl, Moravská Třebová, Jevíčko, Dolní Újezd, Bystré), dále síť knihoven tvoří profesionální knihovny v Březové nad Svitavou a Městečku Trnávka, dalších 8 poboček a 97 obecních knihoven. Tzn. že **metodicky spravujeme 113 knihoven regionu.**

- V roce 2016 proběhlo 123 metodických návštěv, 104 konzultací po knihovnách regionu.

- Pomáháme při revizích (bylo zrevidováno 24 knihoven, celkem 44 376 knih.jednotek).
- Zpracováváme statistiky.
- Tvoříme tzv. výměnné soubory (nákup knih, zpracování a rozvoz), v loňském roce bylo po knihovnách rozvezeno 349 souborů s 25 067 svazky
- Zpracováváme knižní fond knihoven – vkládáme knihy do automatizovaného knihovního systému.
- Zajišťujeme porady knihovníků.

Příspěvek od kraje na regionální funkce byl v loňském roce 1 524 tisíc Kč. Většina obcí je zapojena do tzv. sdružování finančních prostředků na nákup knih (příspěvek dle obyvatel obce). V loňském roce se ze sdružených prostředků nakoupilo 702 knih.

Dotace

Program Ministerstva kultury *Knihovna 21. století*:

Rozšíření nabídky zvukových knih pro slabozraké a nevidomé.....12 000 Kč

Program Ministerstva kultury *VISK 3*:

Zkvalitnění služeb knihovny jako centra celoživotního vzdělávání (obnova výpočetní techniky na studovně)..... 45 000 Kč

Zahájení e-výpůjček..... 16 000 Kč

Z Pardubického kraje jsme získali dotaci z programu **Podpora volnočasových aktivit** na projekt Dějiny udatného českého národa aneb Volnočasová komunitní aktivita v knihovně (výstava a workshop s Lucií Seifertovou).....5 000 Kč

Literární olympiáda „Svitavská čtečka“ a Den poezie proběhli **pod záštitou Jany Pernicové, t.č. náměstkyně hejtmana Pardubického kraje.**

Na literární olympiádu jsme získali 7000 Kč, na festival Den poezie 5000 Kč.

Společným projektem knihoven je využívání mediální databáze Anopress v rámci konsorciálního přístupu pro přihlášené knihovny (příjemcem dotace je garant projektu

Národní knihovna ČR – hodnota přístupu do databází pro naši knihovnu je cca 20 tis. Kč ročně).

Zaměstnanci

Městská knihovna ve Svitavách v roce 2016 zaměstnávala 13 pracovníků, z toho 1 úvazek je ekonomka a 1 IT pracovník, který pomáhá i organizacím sídlícím ve Fabrice (SKS, Klub seniorů, Krůček). Dvě pracovnice zajišťují regionální služby (nákup a zpracování knih do regionu, metodická činnost pro knihovny), jedna pracovnice zajišťuje nákup knih a jejich zpracování do svitavské knihovny (akvizice, katalogizace), dvousměnný provoz zajišťují vždy čtyři zaměstnanci (1 v dětském, 1 ve studovně, 2 u výpůjčního pultu).

Z Úřadu práce jsme zaměstnávali na VPP pracovníci na obalování knih a jiné pomocné práce.

Nově jsme navázali spolupráci s Dobrovolnickým centrem při MC Krůček, dobrovolnice pomáhali při akcích knihovny – Noc s Andersenem a Den dětí.

Na dohodu jsme zaměstnávali na minimální úvazek pracovníci, která pro nás původně pracovala přes neziskovou organizaci Rymus Chrudim umožňující lidem s handicapem začlenění do společnosti.

Další činnost:

- Jsme členem profesních organizací – Svazu knihovníků a informačních knihovníků (SKIP) a členem sdružení dětských knihoven Klubko
- Městská knihovna ve Svitavách je zapojena do celostátního projektu organizovaného Národní knihovnou o výkonnosti knihoven - „Benchmarking v knihovnách“
- Pracovnice dětského oddělení přispívá do seznamu dětské literatury pro potřeby učitelů a rodičů (krátká anotace a doporučení současné dětské literatury).
- Posíláme záznamy do Souborného katalogu
- Zaměstnanci knihovny si zvyšují své kompetence na vzdělávacích akcích. Zrealizovali jsme přímo u nás semináře Intenzivního informačního vzdělávání pro knihovníky regionu, dále semináře komunikace pro knihovníky ze služeb a pro vedoucí knihoven. Každoročně se účastníme odborných konferencí Knihovny

současnosti, Regionální funkce knihoven, Zvukové knihy. Využíváme nabídky vzdělávacích programů Krajské knihovny v Pardubicích (pedagogické minimum pro pracovníce dětského oddělení, prezentace knihovnických systémů). Pracovnice oddělení pro dospělé absolvovala literárně-dramatickou dílnu akreditovanou MŠMT.

Výhled do roku 2017

Městská knihovna ve Svitavách byla úspěšná s projektem „Česko-polská mozaika“, který je postaven na komunitních aktivitách naší knihovny a školní knihovny v městě Ladek-Zdroj. Během roku 2017 proběhnou setkání s partnery a akce zaměřené na poznávání polské kultury. Dalším úspěšným projektem je společný projekt Asociace spisovatelů a knihoven nazvaný „10 na 10“, jehož cílem je podporovat současnou českou literaturu.

V dětském oddělení knihovny obnovíme zastaralou počítačovou techniku. Rádi bychom zrealizovali Virtuální univerzitu 3. věku a zapojili se do databáze osobnostiregionu.cz.

Naším cílem je i nadále poskytovat takové služby, abychom si udrželi stávající čtenáře, získali nové a byli vnímáni jako organizace, která má důležité postavení v rámci kulturního i společenského života ve městě.

Zapsala:

Mgr. Marta Bauerová

17. března 2016